

EVROPSKÁ NORMALIZACE ASFALTOVÝCH EMULZÍ

Postup prací v pracovní skupině CEN/TC/19/SC1/WG 3

Revue générale 1999, č. 772, str. 38

Bernard Lombardi - Jaques Samanos

Poslání a organizace CEN

Posláním Evropské komise pro normalizaci (CEN) je tvorba a příprava evropských norem. CEN sdružuje národní normalizační instituty zemí Evropské unie a zemí Evropského sdružení volného obchodu (**A**ssociation **e**uropéenne de libre-échange - AELE).

Technická komise CEN/TC 19 vypracovává normy pro ropné výrobky; její subkomise SC 1 byla pověřena normalizací veškerých asfaltových pojiv. Práce v SC 1 jsou rozděleny do pěti pracovních skupin:

- WG 1: Ropné asfalty
- WG 2: Ředěné asfalty
- WG 3: Asfaltové emulze
- WG 4: Modifikované asfalty
- WG 5: Průmyslové asfalty

Francouzský normalizační institut AFNOR pověřil normalizací asfaltových pojiv ve Francii Normalizační úřad pro ropu (**B**ureau de normalisation du **p**étrole - BNPÉ), který rozdělil práce do pěti oblastí a zřídil pět příslušných pracovních skupin (Groupes de travail - GE)

- GE 1: Ropné asfalty;
- GE 2: Ředěné asfalty;
- GE 3: Asfaltové emulze;
- GE 4: Modifikované asfalty;
- GE 5: Průmyslové asfalty.

Tato organizační struktura je shodná s organizační strukturou CEN a proto každé skupině WG odpovídá francouzská zrcadlová pracovní skupina GE. Tato koncepce je běžná téměř ve všech zemích, které se na procesu evropské normalizace podílejí.

Způsob práce WG 3

Od poloviny devadesátých let se WG 3 zabývá harmonizací zkušebních metod a specifikací.

Předsedou WG 3 byl po prvních osm roků Pierre Chazal, konzultant Sferb, (Francie) a francouzskou delegaci zastupovali Bernard Lombardi (Esso) a Guy Ramond (LCPC). V roce 1998 převzal předsednictví WG 3 Jaques Samanos (Screg Francie); v delegaci nedošlo k personálním změnám a pracuje v původním složení. Další delegace této pracovní skupiny zastupují Německo, Rakousko, Dánsko, Španělsko, Finsko, Velkou Británii, Řecko, Irsko, Itálii, Norsko, Nizozemí, Švédsko, Švýcarsko a Maďarsko (účastní se prací jako přidružený člen).

Své zástupce do WG 3 bohužel nevyslala Belgie, Lucembursko, Portugalsko a Island.

Pracovní postupy ve WG 3 jsou přesně stanoveny. Běží o harmonizaci zkušebních metod a specifikací, které se v současné době v Evropě používají. Pracovním jazykem WG 3 je angličtina. Pro všechny experty, kteří nepatří do anglické jazykové oblasti, to znamená, že musí předkládat texty svých národních norem zkušebních metod a specifikací v angličtině.

Definitivní znění textu normy vyžaduje poměrně dlouhou dobu, protože u každé dokončené etapy se předpokládá dostatečně dlouhé období, aby experti CEN mohli projednat konkrétní stadium návrhu normy se svými kolegy v národních normalizačních zrcadlových komisích.

Často jsou výsledkem těchto porad nové podněty, které členové WG 3 musí prostudovat a zapracovat do textu nebo odmítnout.

Definitivní verze návrhu normy je taková verze, která je výsledkem všeobecného konsensu. Na úrovni WG se nezdůrazňuje hlasování. Pouze jasně formulovaný nesouhlas některého člena může situaci zablokovat.

Přehled vykonané práce

Na prvním zasedání WG 3 bylo přijato usnesení, že se za základní dokument má pokládat francouzská norma NF T 65-011. Každý expert zahájil svoji práci porovnáním této normy s normou platnou v jeho vlastní zemi. Celkem jedenatřicet zasedání WG 3 přineslo řadu norem v různých stádiích rozpracovanosti:

- EN 12597 Terminologie;
- EN 58 Odběr vzorků;
- EN 12594 Příprava zkušebních vzorků pro zkoušení;
- EN 1425 Posouzení zjevných vlastností;
- EN 1428 Stanovení obsahu vody v asfaltových emulzích;
- EN 1429 Stanovení zbytku na sítu;
- EN 1430 Stanovení polaritý částic asfaltových emulzí;
- EN 1431 Stanovení znovuzískaného pojiva a olejového destilátu z asfaltových emulzí (destilací);
- EN 12846 Stanovení viskozity;
- EN 12847 Stanovení skladovatelnosti asfaltových emulzí;
- EN 12848 Stanovení štěpitelnosti asfaltové emulze s cementem;
- EN 12849 Stanovení hodnoty pH;
- EN 13075-1 Stanovení indexu štěpení;
- EN 13075-2 Stanovení chování jemných částic;
- EN 13074 Stanovení obsahu zbytkového pojiva odpařováním;
- WI 104 Specifikace.

Prvních osm norem dosáhlo ST 49 (formální hlasování), které se má uzavřít do konce roku 1999. Ostatní normy jsou ve ST 40 (připomínkové řízení CEN).

Pro úplnost připomínáme základní stadia, kterými musí projít návrh evropské normy až k definitivnímu schválení a zavedení v členských zemích CEN:

- schválení textu návrhu normy v SC 1 (ST 32);
- připomínkové řízení CEN (ST 40);
- formální hlasování členů CEN o textu návrhu normy se zapracovanými připomínkami (ST 49);
- publikování normy prostřednictvím CEN (ST 64);
- zavedení normy v členských zemích CEN (ST 73).

Specifikace

Samostatnou kapitolu tvoří specifikace. Experti WG 3 dospěli k názoru, že je vhodné klasifikovat emulze podle předpokládané oblasti jejich užití.

Proto byly vypracovány tabulky pro emulze do nátěrů, postřiků, pro emulze do asfaltových směsí za studena (emulzní kalové zákrty, mikrokoberce, speciální typy úprav).

Experti z CEN/TC 227, kteří reprezentují uživatele emulzí, však nedávno prohlásili, že tato klasifikace je nevyhovující a navrhli vrátit se ke třídění, vycházejícímu z funkčních charakteristik (obsah pojiva, složení pojiva, index štěpení).

Proto WG 3 ustavila úkolovou skupinu, která byla pověřena novým zpracováním návrhu specifikací.

Současně byl rozeslán 21 evropským laboratořím obsáhlý dotazník, který má ověřit některé technické problémy, vztahující se ke zkušebním metodám.

Mandát CE

Mandát CE v záležitosti výrobků pro silniční stavitelství byl právě uveřejněn. Experti musí proto brát v úvahu požadavky, které jsou v něm obsaženy.

Rok 1999 bude rokem, kdy se prioritní zájmy budou ubírat tímto směrem. Evropská komise striktně požaduje používání značky CE na výrobcích, určených pro silniční stavitelství. Tyto výrobky budou muset odpovídat požadavkům mandátu a vypracování norem pro podnikové řízení výroby se předpokládá maximálně do dvou let.

Asfaltové emulze patří do velké rodiny materiálů, určených pro silniční stavitelství. Předpokladem prodeje těchto výrobků bude právě značka CE.

V hlavních požadavcích hraje důležitou roli pojem vývoje jistých charakteristik pojiva v hotové vrstvě.

Skutečnost, že asfaltové pojivo je obsaženo v emulzi, nijak práci nezjednodušuje. Experti musí vypracovat postup znovuzískání pojiva, který pojivo nepoškozuje, nýbrž mu zaručuje v potřebné míře všechny požadované vlastnosti.

Budoucí generace norem, spočívajících na funkčních charakteristikách

Všichni experti se shodují v názoru, že současné specifikace, spočívající na charakteristikách návrhu emulze nebo na jejích fyzikálně-chemických vlastnostech, jsou naprosto nedostačující. Navrhují proto zřízení skupiny, ve které by byli zastoupeni představitelé výrobců a uživatelů emulzí. Jejich úkolem bude návrh pracovního programu, určeného pro tvorbu budoucí generace norem o asfaltových emulzích, spočívajících na jejich funkčních charakteristikách a na funkčních charakteristikách zbytkového pojiva v hotové vrstvě.

Dosavadní a budoucí vývoj

Účastníci evropské normalizace se shodují v názoru, že „prostá“ harmonizace zavedených postupů a evropských předpisů představuje ve svém souhrnu mnohem zdlouhavější a nesnadnější práci, než se před osmi léty předpokládalo.

Je pravda, že velmi četné zkoušky mají společný základ a že specifikace jsou navzájem značně podobné, avšak půl století samostatného vývoje v každé členské zemi (vliv klimatických podmínek, používání speciálních technologií, často diktovaných snížením rozpočtových prostředků), nijak neusnadnilo objektivní pohled na celou problematiku.

Přesto se vykonaná práce včetně všech nesází, které ji provázely, stala základnou pro vzájemný vědecký a technický dialog a společnou práci pro budoucnost asfaltových emulzí. Zkušenosti získané v tomto procesu by měly usnadnit práci expertů, na které čeká tvorba nové generace norem.